

Je kabaara

Cikela ceman n'a musoman kunnafonisében

a be bo kalo o kalo

Jamana baarada la BP: 2043 Bamako (Mali)

CMDT YE CIKELAW JIGI YE NETAASIRA BEE LAWALEYALI N'A SABATILI LA.

DAKUN W

Pe 2: Sené yiriwafénw taabolo
CMDT kono

Pe 3: Duguw ka lahalaya dōncogo
kura were be ka sifile MAKOCI
mara dugu dōw kono

Pe 4: Duguyiriwatón nemogow ka
kalan

Pe 6: Joyila nakosene baarada
kunnafoni

Pe 7: - A.R.P.A.S.O. yeton sugu
jumén ye?

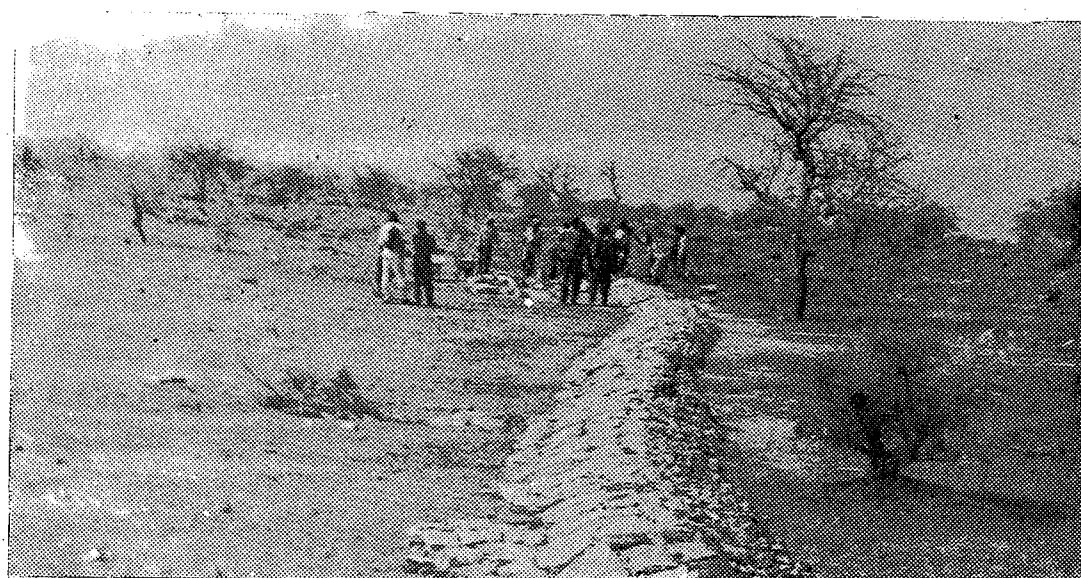
- Kucala CMDT ka numu demen
baarabolo "ADP".

Pe 8: Yelema donna Otiwale
nemogó dakun na

Pe 10 : Sirakankasaara
danmatemenni ye taama negebo
mogow la

Pe 11 : Surukuso

Pe 12 : Awirilikalo hakilijagabow

SANNIFEERE DAMINENA AN K'A DCON KO BAARAUMAN DE BE SOROBA DI

KALO LADILIKAN

Nin kalo in ye koorisene baarada cikelaw ka san-kura
baaraw waleyatuma ye. Sannifeere be sen na, o ye tijé
ye. Ale de be san temennen baaraw kunce. Nka wuli-ka-
jotuma sera. Samine suma be ka dōn nunw na. Sarimisiw
minetuma sera. Misidabaw labentuma sera. Nogodonni,
kalace ani forosuma waati sera.

Mamadu Yusufu Sise
CMDT kalanbolofara nemogó dankan

Sene-yiriwafenw taabolo CMDT kono

Sene-yiriwafenw taabolo ye "CMDT" sebelako jenjōn dō ye. Ka da a nafa-boda barika bonya kan, a n'a nafa laseta cikefenw ma, min banbannen be koori yere kan. Cikelaw ka kan ka sendon u taabolo bee la. Cikelaw tōgolamogow ka kan ka ye sene-nafafenw konjenikens bēs kan. O jenjinini be tali ke sene-yiriwafenw songoko la, min b'u sōroli nogoya cikelaw bolo. O jenjinibē nin siraw de kan:

Folo: cikelaw b'u makonanta jaratige sene-yiriwafenko la "CMDT" ka lasigidenw ye, kabini jateminē fōlō waati.

Filan: O makonanta kofolen be jateminē ni farankan hake 20% (mugankemēna) ye. O be ke jenjinini dakun na suguw kono.

Sabanan: O suguko jenjinibē baaraw be ke ni cikelaw ka nafa-dementon (Sikowu) mogow ye.

Naaninan: Fen min be bo o suguko jenjinibē baara ketako la, sikowu be ladonniya o la, sanni a kunnafoni ka lajensēn.

Duurunan: Tile 15 de be sikowu bolo a feta foli kanma, baarasēben sōroli a fe a n'a kunnafoni

lajesenni ce.

Wooranan: Ni nin baaraw bee ker'u cogo la, "CMDT" be sōro ka sene-yiriwafenw sugu numan ninini welebila ke (apelidofuru).

Wolonwulanan: tile 45 de be julaw bolo walasa k'u ni "CMDT" ka baarañogonya kesiraw pereperelatige.

Seeginnan: O baarakēñogonya ninini sēben cilēnwi dayēlenni be ke Sikowu tōgolamogow jena, a ni mog faamuyalen wērew, minnu b'u hakili jagabo sēben sōrolenw kan.

Konontōnan: Mog faamuyalen minnu b'u hakilinanta fo sene-yiriwafenko labaarajekulu ye, o jekulu dōrōpe de ni "CMDT" jemogoba be se ka sugu in labila jula dō ye.

Tannan: Sugu sene-yiriwafenw bakuruba sandako be sigi sen kan ni Sikowu mogow ye. O be tali ke sōngo yereyere ni musaka kelenwla "CMDT" feukunkan (sannibaaraw; ladonni baaraw...).

Mahamane Mayiga
CMDT cike minenko
jenabō baarada kuntigi

1996/1997 baaranan sene-yiriwafenw songo

Sene-yiriwafenw	Je sanda (sefawari)	Juru-surunsanda (sefawari)
Koerinogo (kilo 50 bore)	d. 2012	d. 2213
Koerinogo (22.13.12.5.0.7)	d. 2000	d. 2200
Sumaningo (kilo 50 bore)	d. 1956	d. 2153
Ire (kilo so bore)	d. 1806	d. 1987
Tilemsinogo (kilo 50 bore)	d. 799	d. 879
Nogofin (kilo 50 bore)	d. 1147	d. 1263
Malonogo DAP (Kilo 50 bore)	d. 2437	d. 2680
Posoni geregere (ULV)	d. 1607	d. 1814
Posoni nagamita ji la (EC)	d. 681	d. 749
Koori binfagalani	d. 829	d. 912
Kaba binfagalani	d. 615	d. 676
Malo binfagalani	d. 1272	d. 1399
Koorifura (fonzisidi)	d. 160	d. 176
(garamu 120 manabore)	d. 6480	d. 7128
Dabanana	d. 5497	d. 6047
Dabanana bolo 3	d. 10245	d. 11269
Dannikemasin	d. 8000	d. 8800
Dannikemasin "Pilteri"	d. 4000	d. 4400
Sari "Pilteri"	d. 4200	d. 4620
Sari temu "TM"	d. 4500	d. 2950
Kurucilan	d. 4635	d. 6198
Falidabanin	d. 12500	...
Simekima ka doloolaba	d. 1914	d. 2193
Ponpe (Ulva)	d. 5400	d. 5940
Ponpe Bertudi	d. 2400	d. 26400
Ponpe Bertudi ULV	d. 4850	d. 5335
Ponpe fitiinin	d. 5006	d. 5507
Ponpe Matabi "TBV"	d. 2924	d. 3216
Ponpe Handi	d. 7900	d. 8690
Ponpe Birki	d. 5000	d. 5500
Ponpe "kosumos T16"	d. 2000	d. 2200
Ponpe gujuba "TIS"	d. 18000	d. 18800
Motorosen "kilo 1000"		

JEKABAARA

Duguw ka lahalaya dōncogo kura wēre bē ka sifile MAKOCl mara dugu dōw kōnō.

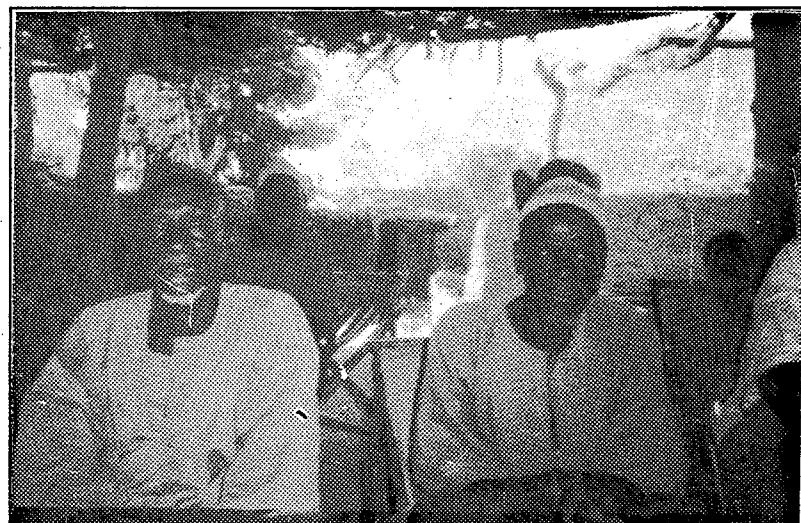
A bē san caman bō, MAKOCI nicikelaw bē baara la nōgon fē, walasa nētaa ka sabati. O siratēgela, baaraw ye kuntillenna caman ta, walasa sēne ka jiidi, lafiya ka don dugu kōnō. N'an y'a jatemine, MAKOCI nicikelaw jera ka baara caman waleya, ka dugu geleyaw kunben. O baara waleyalenw na an bē se ka dōgōtōroso, nō g o s i m a s i n , nakōsenēbaara, kafojigine, o n'a nōgōnna wērew caman fo. O sira kan. O baara ninnu caman ye san sōrō yōrō dōw la. N'iy'a laje, ib'a sōrō baara fōlen ninnu caman hakilinan bōra MAKOCI ka lasigidenw yōrō la, ka nēsin dugumōgōw ma. Maa mana ke cogo o cogo, mögo t'i dōn ka temen i yēre kan, o kōrō ye ka fo ko lasigidenw mana dugu dōn cogo o cogo, u t'a dōn ka temen dugumōgōw kan. Wa u t'e dugu geleyaw dōn ka temen dugumōgōw kan. O de kōson, MAKOCI ye baaracogo kura sigi min b'a

to dugumōgōw n'u ka lasigidenw bē je ka hakilijakabōkē dugu geleyaw kan. O baaracogo kura bē se ka wele bamanankan na ko dugu lahalaya dōnni. Geleya ni feēre nini sira don min b'a to dugu mögōw sen bē don kosebē dugu geleyaw ni feērew nini na, minnu bē se ka ta k'u kunben. O la sa, an bē se k'a fo ko baara in kun ye ka dugu dōn, k'a geleyaw dōn añi k'u kunben feērew don.

Wa baara in bē ke cogodi? A tē se ka ke fen jumēnw kō? A bē boli mun ni mun kan dugu kōnō? An bēna a laje k'an da se nin walew kelen-kelenna bē ma.

Baara in ye walew ye minnu sinsinnen don nininkaliw ni dugu ja ta, ni dugumōgōw ka hakilijakabō kan.

O walew nēsinnen don sira damadōw ma an ka dugu kōnō. O siraw ye : adamadenya, kungoda cogoya, cikēcogo, nafasōrō

Baaraw bannen kō, dugutigi sawala geleya lakikaw sōrō n'u kunben feērew la.

siraw ani cēw ni musow ka baarakēlōgōnya siraw.

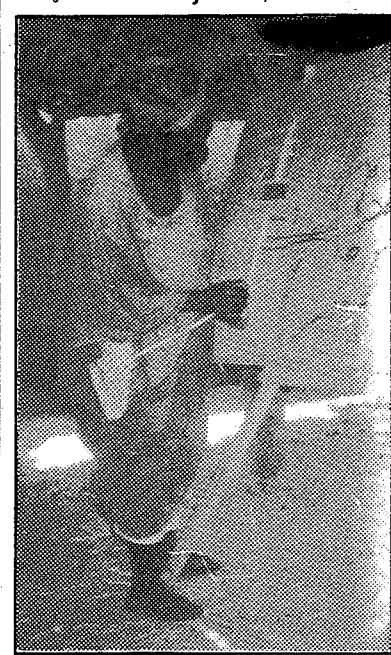
- baara in bē damine ni lasigiden ka dugu kunnafoni ta ye, kunnafoni minnu caman bē sōrō dugu sekereteri ka dugu-kayew kōnō (forokōlosi kaye, jurukaye, Peseli-ke-kaye...)

- N'o bōra yen baara in kun n'a kecogo bē nēfō dugumōgō bē lajelen nēna walasa baarakeli bē nōgoya. Bawo n'i bē baarakē ni mögōw ye f'u k'a kun n'a kecogo dōn, walasa bē k'i jeniyōrō fin.

- Tila mana ke ola, masala bē ke dugu mögōkōrōbaw fē dugu tariku kan. Masala bē ke dugu tariku kan walasa ka dugu kuntillenna dōn. Bawo bamananw b'a fo ko korolen- fo de bē kura diya. Mögo o mögo ni jujon t'i la i tē mōne bō. N'i y'a men ko bi, kunu de temenna. Olu dōnni bē sinijesigi nōgoya, k'i to ni danbe ye. Wale o wale n'a tē mögōdanbelakana oyewale

nafantan ye .

- Tila mana ke dugu tariku la, dugumōgōw bē tila kulu fila ye musow ka kulu ani cēw ka kulu. Kulu kelen-kelen bē dugu n'a lamini ja ci sēben kan. walasa ka kungoda cogow dōn. ka sōrō ka nininkaliwjaabi, minnu bē

*Jigōso musow ka kulu kumalasela b'u ka dugu ja nēfōla mögōw ye.
(Yangaso cikēkafo, Pinēso kafo yiriwatōn).*

Cekōrobaw ka kulu bē ninigaliw jaabi la.

boli kungoda ; adamadenya .nafasorosiraw ni cikefeelew lahalaya kan dugu kono. O nininkaliw mana ban dugumogowbeta tila kulunaani yecekrobaw, musokrobaw, cedabatalaw ni muso gadonnaw. O kulu naani kelen-kelen bese b'i hakili jagabo dugu geleyaw kan, a ni k'u sababuw nini, ka soro ka feerew nini geleya kelen-kelenna bese la. O hakilijakabojaabiw beseben kulu kelen-kelenna bese fe.

- Tonsigi were be boloda min sen fe :

* Cew ni musow b'u ka dugu ja soroen jira

* Cekrobaw, musokrobaw, cedabatalaw ni gadonmusow b'u ka hakilijakabo lase jama ma.

Mogow tila-tila kun te dwere ye, walasa bese k'i

hakilinan fo. Bawo mogow ka geleya te kelen ye. Wa mogow ka ko yecogow te kelen ye. Bamananw ko "Nin te kun bo, nin te kun bo, n'olu farala nogon kan, o ye kunba kelen ye".

MAKOClka lasigidenwbe taa kunnafoniwke nogon kan, ka soro ka na don were dugu kono, ka jaabi lasegin ke dugumogow ye kunnafoni bese be sensen ka soro ka dugu geleyaw bo k'u fo kenekan.

Nigelyawbora k'ujokene kan nogon fe, an be soro ka geleya ninnu ta kelen-kelen k'u sababu juguw nini, k'u taamasiyenw fo, ka soro ka feerew ta walasa ka geleya kunben. O baara ka kan ka ke dugumogobese lajelen nena. Bawo geleyaw bese sigi nogon ne feerew be ta bese

nena.

Nidugugeleya bese donna, o la sa, MAKOCI ka baaraketa ye wale minnu ye a ni dugumogow be je k'olu waleyali boloda..

Nk'a ka baara ye minnu ye, a be feerew tige ka dugumogow ni baarada minnu ka baara nesinen don o ma a n'olu k'o ne jira nogonna u b'a laje nogon fe baara be se ka walaye cogo min.

Baara min kofolen file nin ye o te se ka san soro cogo si la ni dugu mogowm'a minne ni barika ye. A ka kan u k'a minne ni barika ye, bawo a dabora u kanma walasa u no ka ne. Baara kun ye nafa ye, nafa beseinsin ni mogocaman y'a soro.

A b'a to dugu geleya lakikaw bese don a nema. A b'a

to mogo kelen hakili te wajibya ke dugu hakilinan ye.

Ola sa, anbe ladilikanlase MAKOCI mara duguw ma baara taabolo kura nin mana se u fe waati min, k'u jija k'a minne ni baarika ye bawo aw ni MAKOCI kera nongongese nin nongon fale ye. Anw ye taama nongon ye. A Baara damine na san 1995 na dugu damadew kono, san 1996 a bena se dugu werew ma.

Nbalimake e min ye nin kunnafoni kalan jekabaara kono, ib'igeleya walasa dugu mogo tow ka bo i numa. Ni mogo ye kunnafoni kelen jensen i y'i joyoro do fa faso joli la.

K'an ben sije were.

**Yusufu Jime Sidibe san
MAKOCl
Kalanfa filanan**

Duguyiriwaton nemogow ka kalan

I - Nebila

Kalan in nesinnen don duguyiriwaton nemogow ma. A kun ye ka faamuya ni dönniya lase u ma, u yere taabolo ni baara kecogo numan kan, ton sabatili siratige la.

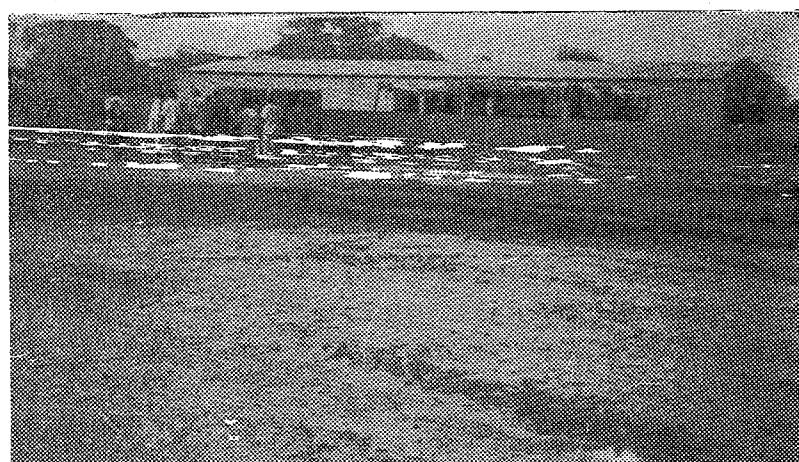
II - Kalansen kunnafoniw

Kunnafoni minnu be soro kalansen in kono, olu file:

- duguyiriwaton nefoli
- ton ka baarabolow n'a taamasiraw

- ton kiimeli siratige wolonwula faamuyali n'a waleyali.

a) Kalankewaati:kalan in be ke waati kunkurun kono, tile duuru nogon, k'a ta

*Baarajuman te soro keneya ko, o de kan ma,
Ngolobugukaw ka "AV" serukulu ye dogotorosoba jo.*

okutoburukalo la fo

sorosira kelen walima a caman kunkan. O la sa, sariyasaben ka kan ka soro dugu kono, min be ton taabolo numan pereperelatige. Ton den bese

ka kan ka sariya in labato.

c) Ton ka baarabolow n'a taamasiraw

1) Ton baarabolow:

- o ye ton nemogow
- a bolofaraw
- baaraketekuluw

a) Ton nemogow:

- tonfa
- ton kuntigi
- sebennekela
- warimarala
- kolabenna
- fokabenna (mogo fila)
- segesegelikela
- musow ka nemogow
- denmisew ka nemogow
- magasantigi
- kalanfa.

Ton nemogow bese joyoro ka kan ka pereperelatige.

b) bolofaraw: bolofara 6 nōgōn ka kan ka sōrō duguyiriwaton kōnō Bolofaraw kuntigiya kalifalen don biro maa dō ma.

c) tōn baarakējekulu: dugu kalanden jolenw de bē sigi kulu ni kulu, ka nesin kunnafonidi ni baaraketaw ma bolofaraw kōnō.

d) bolofaraw ni jekuluw

- cike yiriwali bolofara
- foro-suma-jekulu
- cike-kunnafoni-di-jekulu
- cike hakilinan-kuradibaaw
- jurudon a ni kanninijekulu
- baganw lakana jekulu
- bolofara in bē tōn sēbennikela. ni sēgesegelikela ka hukumu kōnō.

Kēneya sabatilibolofara

- saniya jekulu
- lakananijekulu
- bolofara in bē fōkabēnna nisēgesegelikela ka hukumu kōnō.

Sannifeere bolofara

- sannikelaw
- kōrifilelaw
- donni yelenbagaw n'a iginbagaw
- bolofara in bē sēgesegelikela ani

magasantigi ka hukumu kōnō.

Kalannidonnaia bolofara

- balikukalan jekulu
- seko ni dōnko jekulu. O bolofara nēmōgoya bē biro kolabennaw bolo.

Dugukololakanani bolofara

- dugukolonon jekulu
- jiriselamo jekulu
- tasumakunben jekulu
- jitōnyōrō kōlsili jekulu
- sēgesegeli jekulu

kērenkerēnnen sigilen don bolofara in demeni kanma jekulu: duguladatigi, duguyiriwaton kuntigi, musokuntigi, donsokuntigi, n u m u k u n t i g i , baganmaralaw kuntigi, yiribaarakelawn'atigēbaaw ka ciden.

Jekulu in ka baara nesinnen bē ka fēretige dugukolo lakanani kanma.

Sōrosinsinnan bolofaraw

- nōgosimasin
- nōsimasin
- tulubomasin
- wari maralen bankila, o tōnō
- nējenbomasin

Nin bolofara ninnu bēs bē warimarala ka hukumu kōnō.

Duguyiriwaton tōnsigisan

Ni duguyiriwaton nēmōgōw n'a tōndenw bēs laffamuyara u ka koketa la tōn kōnō, nafā sōrōtā bē barika

kōnō

San kōnō, duguyiriwaton ka kan ka tōnsigiba naani (4) ke.

fōlō: kēsu kunnafoni jatebo: O bē ke setanburukalo ni ɔkutoburukalo la.

filanan: san sōrōw kunnafoni dili, nītōnōdonda jateminew. O bē ke marisikalo ni awirilikalo la.

sabanan: o bē boli duguyiriwaton ka kiimē kan, ka sinsin taabolo 7 kan. A bē ke awirili ni mēkalo la.

naaninan: ka samiñē nata baaraw pereperelatige ani k'u boloda. A bē ke awirili kōnō.

Tōnsigiba naani in temennen ko: tōnsigi wēre bē ke tōn biro n'a bolofaraw fe.

Kalo kōnō nēmōgōw ka kan ka tōnsigi kelen ke ka baara kelen sēgesegē, ka ketaw boloda a ni ka kōlsili ke tontaabolow kan, walasa ka filiy latilen.

Bolofara nēmōgōw fana ka kan ka tōnsigi ke kalo kōnō siñē kelen; ka baara kelenw sēgesegē; ka ketaw boloda.

Baarakejekulu nēmōgōw fana ka kan ka tōnsigi ke

kalo kōnō siñē kelen ka jateminē ke baara bolodalenw kēcogo kan.

Kiimeli jōsen 7 (wolowula) dōnni

Duguyiriwaton bē kiimē san o san awirili ni mēkalo la, ka tali ke jōsen 7 kan. A bē ke sababu ye ka tōn ka gēleyaw dōn, a ni ka fērew tige ka gēleyaw kūnbēn.

Kiimeli jōsen 7 file

- balikukalan
- baara dilima 3 (sannifeere, jurudon, jurusara)

- tōn sēbenw maracogo
 - baarakē jekulu
 - tōn ka sōrō dondaw
 - tōn nēmōgōw
 - tōn ka nōgonyebaw
- Kiimeli bē ke sababu ye ka duguyiriwatonw sigi kulu saba (3) ye.

Fōlō: a ka ni

Filanān: a kafisa

Sabanān: a ma ni

Kiimeli bē ke tōnsigiba senfe. A bē ke sababu ye ka tōn gēleyaw dōn k'u sēgesegē. Ka sōrō k'u kēlēlē boloda.

Kiimeli kēcogo la, a bē sanga adamaden ma.

dusukun: baara dilima 3 (sannifeere, jurudon,

Adama Trawele

jurusara)

kunkolo: dønniya ninini n'a waleyali

kininbolo: sëbenw maracogo(baarakeminenw don min bë dugu ka jëtaa seereya).

numanbolo: o ye baarakéjekulu ye

kõnbara: o ye soro

dondaw ye

numansen: o ye tõn nemogow ye

kininsen: tondenw joyorõ tonsigibaw ani jekabaaraw konona na an k'a dñ ko: ni adamaden yorõ do banana, ani furakeli ka kan. Mogo yorõ o yorõ jatelen don ka ke tõn kiimelan do ye, ni fijë

yera o la yorõ min na, o ka kan ka furake joona, o bë ke sababu ye tõn barika bë to a la.

Kumalabanni hakililataw

A nininen bë duguyiriwatõn bë fe u ka nin kalan in sigi sen kan, k'a waleya walasa ka taabolo numan sira don tõnw kõro.

Fana cike mara la, kafoyiriwatõn 50 (bi duuru) kalan na ka ban. A ka kan sariyasëben ka soro tõn bëe kono.

Adama Tarawele

Fana koorisene baarada

Joyila nakosene baarada kunnafoni

Baarada in sigira sen kan 1989 san. Ani Fana MAKOCI donnent don nõgõn na, baarakemogonya hukumu kono. A ka baara bë se. Fana mara kafo duuru (5) bëe ma.

A sigikun: Ka maramogow dege nakosene n'a senefenw dumuni na, ka do fara wari sorsiraw kan ni nakõ-kõnfenw feereii ye.

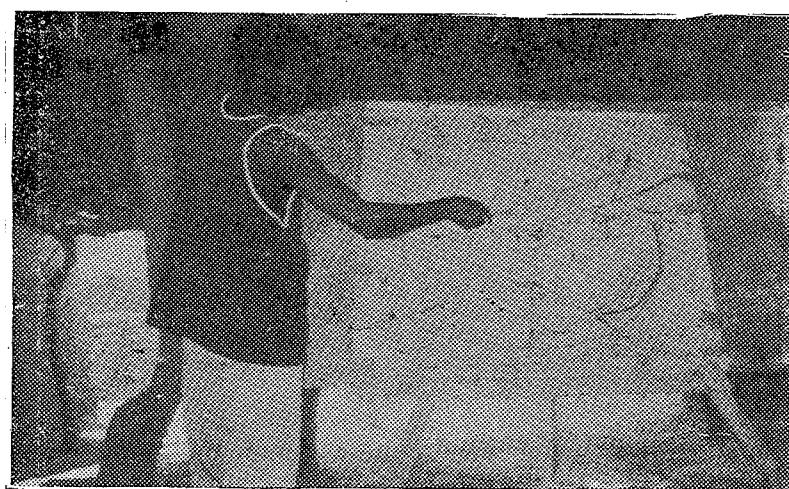
A ka baara ketaw

Baara caman b'a bolo ka nesin cikelaw ma. O baaraw bolodacogo file:

Cikelakolidew bë baara in taabolo jefo cikelaw ye, ka da umako jõnjõkan. Cikelaw b'o ke sëben ye, k'o ci baara jemogó ma; cikelakolidén ka yamaruya kono. O kofe cikelakolidén bë taa sëgesegeli ke dugu kõno baara neli n'a jebaliya kan. Ni sëgesegeli jaabi y'a jira k'a fo ko baara in bë sabati dugu kõno; o tuma baara ketaw bë soroka boloda. Nakosenenaw ka jekulu bë sigi ka tõgo d'a la.

Misali: bënkadì, ciwaratõn, cesiri, o n'a nõgõnnaw baarakéjekulu bë sigi, min ka baara bë na nesin baara kecogo juman jefoli ma tondenw ye. Ñemogó jekulu bë sigi minnu bë baara bëe lajelen kolosi. Nin waleyaw bëe lajelen temennet kõ, baarakalan bë sigi sen kan cikelakolidén fe.

Kalan in nesinnen don waleya danmadow ma:

A kera baara o baara ye n'an b'a fe ka nafa soro a la, an kan'a ke an kun fe

- dugu kuraw bë taa korolenwka baara kelenwlaje-ka hakilinantaw falen-falen nõgõn na.

nakõbaarakalan: anesinnenbenakosenejekulu mogow ma minnu bë cikelakolidén joyorõ fa. A bë

se ka se mogo 12 ma. Baara kalanta döw file nin ye:

- ntëgenw dilancogo
- nakõ kene boli
- nõgõdigen laben
- fen sijen boli ka turu.

Balo kerénenkerénen kalan
Baarakéjekulu kelen bë

Nakosenenä lakika ka du ye yorõ de ye nafolo ni balofenw te desë yorõ min abada

dege tobili kalan na, n'o jaw jirali ye dugu kono. Foka seja sigiyoroma 4 (naani) ma.

fõlo: kalansen bë balo sigiyoroma 4 jefo

filanan: a bë den balo labencogo juman kan k'a ta den wololenfokase sankelen ma.

sabanan: o bë denbanaw kan

naaninan: o bë nakofenw yere tobili kán.

San o san, ka bë mariskalo tile 8 ma, baarada in bë suguba do sigi sen kan senefenw jirali kanma. A kun ye senefenw dønni n'u feereli ye mogow ma, a ni baarada lakodõnni Fana mara kono.

K'a ta baarada sigili la, ka n'a bila bi la, a ye nako 33 dilan Fana mara kafo duuru (5) kono : Doyila, Masigi, Beleko, Kõnebugu, Marakakungo.

A duguw ka nako kene bonya b'a ta meterekene 250 fo ka se meterekene 20 000 ma. Nakosenenaw bë semogo 2050 ma. O la musow hake bë se 95% ma, cew hake ye 5% ye.

Ñetaakun

Ñetaa siratige la, baara in b'a fe ka jirituru fara a bolo la

- ka nakosenenaw ni jiriturulaw ka ton sigi

- ka senefenw maracogo

n'u bayelemali feerew yiriwa.

Bilafin Kulubali

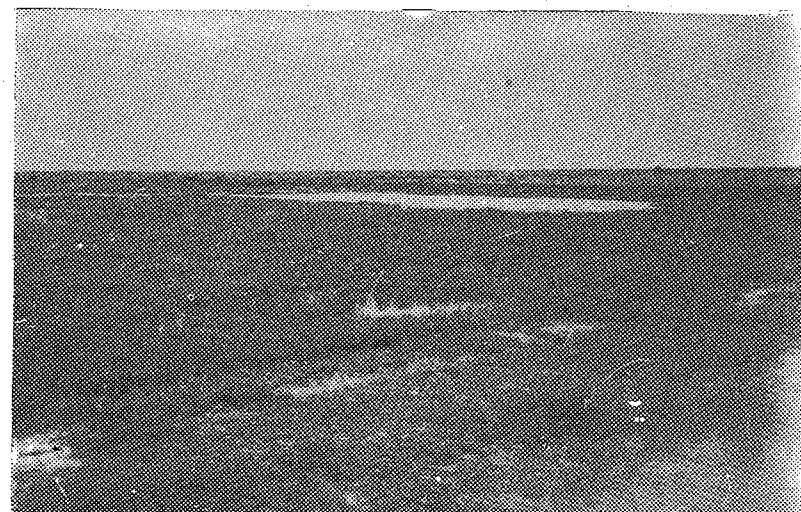
Doyila nakosene baarada

jemogó - Fana

"A.R.P.A.S.O" ye tōn sugu jumen ye ?

A.R.P.A.S.O file

A.R.P.A.S.O. ye tōn de
tōgō ye min sigilen bε, San
tilebin fe labennen
malosēnelaw fe. A sigira
sen kan san 1982
kalo tan ni kelennan.
ola sa A.R.P.A.S.O yere
kōrō file
A. (Association) jekulu
R. (Riziculture) lēsene
P. (plaine) lē
A. (Amenagée) labennen
S. (San) san
O. (Ouest) tilebin
San lē tilebinyanfan
labennen malosēne jekulu
a sigi-cogo file
biro 1, ni o ye a nē mōgō
ye, ani baara kejekulu 1
A biro ye mōgō 17 ye.
Baara kejekulu ye mōgō 10
ye A.R.P.A.S.O" biro sigi
cogo file
- Peresidan 1
- peresidan dankan 1
- sēbennikela 1
- warimarala 1
- warimarala dankan 1
- kolabenna 1

*San ye malosēne yōrō ye ka bi kunu. Nka a ka sabati b'a
kebagaw ka timinandiya de la*

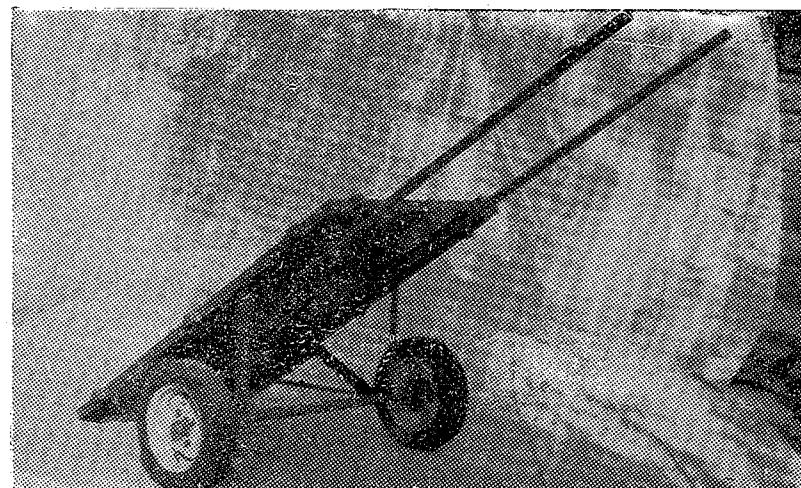
kolabenna dankan	1	"CMDT" (n'o ye MAKOCI ye) ka donni na ani sēnekēlaw cε, i n'a fo.
- sōrō lakandabaa	1	1°) jurudon ni jurukanni 2°) sira misenw ni jiwoyosiraw labenni
- sōrō yiriwali sirafe	1	3) forow jidon ni jibo 4°) dugukolo tilali cikelaw cε.
- sannifeere konenabola	1	5°) ka kunnafonidiw ke sēnekēlaw ni MAKOCI cε. "A.R.P.A.S.O" ni MAKOCI
- sēnekēminenw		
kojenabolaw	2	
- soronalidonlaw	2	
- baaraw kolosibagaw3		
baara kejekulu ye mōgō 10 ye, ani nēmōgō		
"A.R.P.A.S.O" ka baaraw		
A ka baara ye ka, do ta		

MAKOCI KUNNAFONI

Kucala CMDT (MAKOCI) ka numudemēnbaarabolo "ADP."

Ngébila

"ADP" ye baarabolo ye
min sigira senkan 1990 san
na ni Olandi jamana ka
lasigiden ani CMDT ka
dēmēn nōgōnya ye.
Bhaarabolo in makodonnen
bε sēnekēminenw dilanni de
ma, ani numu kuluw bε min
ke. O numuw sigilen bε
CMDT ka Kucala, Buguni,
Fana, Sikaso ani San
cikemaraw kono. O baara
kanma "ADP" bε baara

Numu kalannenw bε wotoro dilan...

JEKABAARA

kēminen dilannen bila numu
ninnu ka bolo kan min b'a to
u bε minenw laben ani k'u
kolonso.

Baarabolo in sigikun

- Ka CMDT ka numu
kalannenw ka baarabolo
latiime. O min daminera ka
bi 1970 san na. Ka
dugukōnōnumuw ka
baarabolo nē walasa u ka
se ka baara bānbannen ke.
- Baarabolo in b'a nini ka

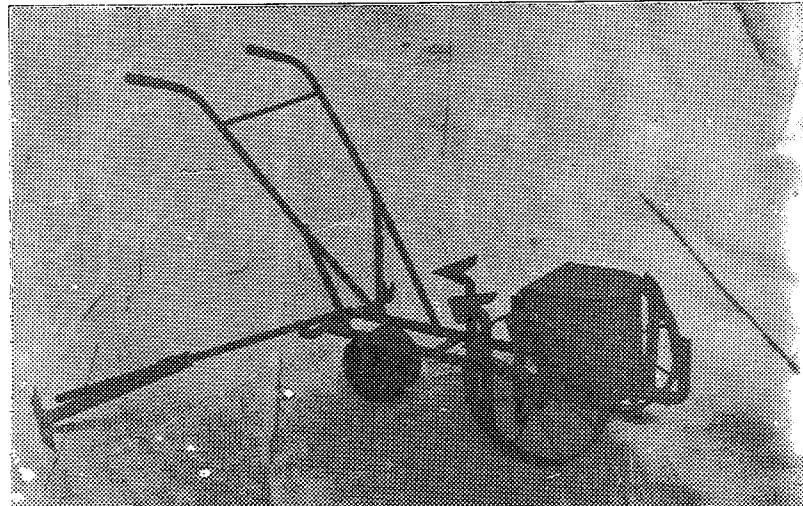
1996 san - Awirilikalo

dugukononumu labarika, k'u layiriwa ani ka baara keminew d'u ma.

- Ka numuw kalan senekeminew labaarali la ani netaa-baara ladonni.

Baara sicaya

Ka baarakenggonya don u ni ninini baaradaw ce i n'a fo (sigida konofenw ladon baarabolo "PGRN", senekeminew nemogosoda "DMA"). O be ke senekeminew kecogo kelen kanma senekemef-

...ani cikeminen tow bee, i n'a fo dannikemasin...

baaraw koson ani senekemef.

"ADP" ka baara keta werew

Ka sugukow nejini-baaraw yiriwa walasa ka suguba soro cikelaw be se k'u makoneminen hake dugumada 10% soro yoro min. O senfe, k'an baara kebolo ne ni baara keli ye ni fogo njanaw ye.

Simon Togola, "ADP" bolofara nemogo - Kucala

Yelma donna Otiwale nemogo dakun na

1996 san, zanwuyekalo kono, nemaa kura sigira Otiwale baarada nemogyaso kunna. Walasa ka Jekabaara kalanbagaw n'a lafasabagaw bo kunpan na, an sera nemogo kura in ma ka dasumun-sumun k'a la. Bisimilako numan kofe an ye nininkali danmadjw ke minnu n'uaabiw file.

Nininkali folo: E ye nemaa kura nalenye Otiwalekunna, yali i be se k'i yere kofo Jekabaara kunnafonisben kalanbagaw ye wa?

Jaabi: A ka gelen mogo ka kuma i yere kan. Ne togo Fuseyini Mariko. N ye baara damine cikelaw ka minisiriso la a meennna doonin. N y'a damine yen bolofara do la, ub'a fo min ma ko IER. O ye bolofara ye min nesinnen don seneko nejini ni segesegeli ma ka taa senekemef yiriwali fan fe. Ne ye san 18 ke o bolofara kono. O kofe, n kera seneko minisiri ka kankorosigi ye ka san 2 ni tila k'o cogo la. N bolen yen, n bilara ka na Otiwale baarada nemogyaso nemogoya la. N be se ka min fo o ye nin ye, note n ye baara damine seneko la tuma min, o ni bi ce ka ca ni san 28 ye.

Nininkali 2 an: Yali i ka

Ianinininw ye jumenw ye sisan ka nesin Otiwale baarada ma?

Jaabi: Baara minnu be senna yan olu ka kora ka taa ne, o ye n ka lanini foloye. Otiwale be porozew de la, a ni Lamerikenw bolo be nogon bolo. Olu kelen te de, nka a n'olu de bolo jera ka don nogon bolo u be baara min kansisank'odamine. Otiwale ye baarada kora ye min meennna senna. K'a ta Operason na ka n'a bila EPA baara toli a yere ka bolo kan la sisan an be min nini o ye komin'animo min be baara ke nogon fe kene ma, waati dansigilen de b'o baara la. O waati dansigilen ka kan ka ban ka ben san were ma. Ne be min nini sisan, o ye an ka se ka cogoya soro an yere ye o baara waati dansigilen in bannen ko. Hali ni demenni were ma se ka soro olu fe, an

Sigida dugukolokow n'a nafasorosiraw lasabatili ye Otiwale kuntilenna do ye

ka se k'an to lase. Lameriken ninnu be k'an demen a be san 20 bo sisan. Demen ninnu be ke porozew de sen fe. Min be senna sisan, o be ban ka ben san were ma. Sanni o ce, an ka kan ka hakilijagabo ke teliya la, ka feerew tige an yere ye bawo kakan demen be ka nogoya, walasa k'an yere ta. Kabini Otiwale be operasonya la fo kan'a ke EPA ye, fen caman kera de. An ye fen minu soro o waati la an be se ka mun nafa b'olu la, bawo demenbagaw be ka segen.

N'a nana ke sisan k'a fo ko fen te d'an ma, an na se k'an yere demen cogo min na ka feerew kuraw tige. Ne ka haminko y'o de ye an be don min na i ko bi.

Nininkali 3 nan: Yali baaraketa kerenkerennenw naniyalen b'i fe ka nesin Otiwalebaarada mara duguw konomogow ma wa?

Jaabi: K'a fo ko ne yere ka baaraketa kerenkerennen de naniya sirilend on, n be se ka min fo o yoro la, o ye de k'a fo ko an ka baarada n'a

sigiduguw mōgōw bolo bē nōgōn bolo baara kadara kōnō. O kōnōna la, anw b'an ta kē, an ka porozew fana kōnōna la, fēn caman bē yen minnu fana b'u ka baara kē. O yōrō la, minnu bē balikukalan kē, olu bē b'an ka porozew kōnō. Nka o y'olu danma wale ye, olu bē min kē. An yērē ka kan ka min kē o ye sirako ye. Bawo kungokōnōna ni duguba cē, sira ye fēn fōlō ye. Iye nafa bo i ka sēnē la cogo o cogo n'i tēna se k'a bēs dun i ka yōrō la, a ka kan i ka se ka se n'a ye suguw la, a ka kan i ka se ka se n'a ye a sanyōrōw la. Mara kōnō sugufiyē caman bē yen, a ka c'ala, u bē dan yen de. Nka ni sira sera ka bo, min b'a to sēnekēlaw bē se ka na fo dugubaw kōnō, walima dugubakōnōmōgōw ka se ka taa a sanufē, ka taa feere kō kan. O ḥāniya b'an ka porozew kōnō. Bawo o bē kē dēmen nafama ye an bē se ka min lase an ka maraduguw ma. Sinsin ka kan ka k'o yōrō kan. O tēmennēn kō, min yērē b'u ka sēnē kēcogo kan, Lamerikēnēn ka porozew dōbē yen min tōgō ye ko "Kuluza". O y'an dēmen kōsēbē duguyiriwatōnē mōgōw kalanni na jatēminē cogow anifeere kēcogowla. Sēnēkē fērēkōkalannib'anw ka bolo kan. O de kosōn, bi mōgō caman b'an ka maraw kōnō, minnu bē se k'u ka baara camank'uyērē ye. Anbilakun y'o de ye nka an tē se ka to yen kudayi. A kēkun ye ka mōgōw dēmen u yērē ka se u ka fēnw na walasa anw ka se k'an senbō dōcōn-dōcōn feereliko ta fan na. Feereliko hukumu kōnō, an ni mōgō caman bē baara kē nōgōn fē fo ka taa se "Sikōwu" yērē

ma. An bē min ninina, an b'o dekan halibi; ka fērētigētaw yiriwa fo ka taa se porozew banni ma.

Nininkali 4 nan: *Kōori bilama bē ka yiriwa ka taa a fē, yali o labantēna balosēne lanōgō don nataw kōnō wa?*

Jaabi: Iy'a fōcogo minna, tijē don. Kōori bē ka don yōrō bēs la. Nka n'i y'a ye fēn bē don yōrō bēs la, o kōrō ye ko nafa de b'a la. O nafa n'a ta bēs, mōgōninfīn fana ye fēn do ye, min b'a balo fana nini. Anw n'an ka mōgōw bē sigi k'an hakili jagabo. Ohukumu kōnō an tē siran kōri ka binni nē, barisa kōri ye fēn ye an bē min jate bo an ka yōrōw la. An b'a fo kon'aw ma nē k'aw bē kōri sēnē, kōrisēnēta mumē dugukolo sēnēta hake kana tēmen mara kēnē mumē tila 3 fan kelen kan. O ye anw yērē hakilinan ye. A tō 2 bē kē balo ye.

Sēnēcogo fila bē kōri la. A kēnē sēnēta bē se ka bonya, walima a bē dōgōya wa o nafa bē bonya. O y'an ka dabēn fērē fōlō ye. O tēmennēn kō, an b'a nini sēnēkēlaw fē u k'u jija ka balo sēnē kōri sēnēyōrōkōrō la samiñē nata kōnō, bawo o cogo la balow bē bo kōri numa nōgōko ta fan na. Kōri ka nōgōko ka bon, bēs b'o kalamā, atuma ni balowērēw fōra kōri kō, o kēnē kan, o balow b'o nēma sōrō. Ka do fara u nafa sōrō ta kan. Ninnu ye dabaliw ye an ye minnu tige walasa kōrisēnē kana finyē bila balosēnē la.

Nininkali 5 nan: *Welekan jumen b'i bolo ka nēsin i baarakēnōgōnē ma yiriwa hukumu kōnō?*

Jaabi: N b'a nini n baarakēnōgōnē fē, hali bi an

bolo ka to nōgōn bolo. Jēnōgōnē ka ca. Dēmen nōgōnē fōlō-fōlō ye sēnēkēla yērē ye. Jēnōgōnē filanan ye anw Otiwale n'an nōgōnnaw ye minnu bē duguw kōnōsēnēkēlaw kēfē k'u dēmen. I n'a fō kēnyēye dēmenjēkuluw. An bēs de ka kan k'a ka baara kē. Jēnōgōnē sabanan ye an dēmenbagadunanw ye minnu bē bo jamana wērēw kōnō. I n'a fō n'y'a fō n ka jaabi fōlō sen fē cogo min, fēn dōw b'anbolo Alimanjamanab'an dēmen olu la. Bolofara bēs n'a baarakēnōgōnē don. O la, n b'a nini an bēs bolo ka to nōgōn bolo. An bolo ka to nōgōn bolo o kōrō ye ko

baarakēnōgōnē ka sinsin an ni nōgōn cē. An ka je ka sigi, ka kuma k'an kūntilennan kē kelen ye. A bē fō kō kōnōkulu de jēlen be biiiiii fō. N bē nin welekan de bila ka taa n baarakēnōgōnē bēs ma, k'a ta sēnēkēla la fo ka ta se minnu bē bo kōkan ka n'an dēmen, an bēs bolo ka to nōgōn bolo an ka se ka baara kē. Ne nēna, o cogo de la, an bēna se ka nafa ladon an ka sigidaw kōnō.

Jēkabaara tōgō la, an bē Otiwale nēmaa Fuseyini Mariko fo a n'a jēnōgōnē Seyidu Kulubali u ka kūnbēnko numan kanma.

Bakari Sangare

Fēn bēs fan

Hamidu Berete

Fēn bēs Fan

éditions Jamana

Fēn bēs fan ye gafe ye min bōrā Jamana baarada fē kōsa in na. Gafe in bē kōsōgōbēlēlabaw de ka jīgilatigē nēfō. Maya ye dēnnin ye min y'a nini ka fēn bēs fan si dōn. O de y'a lase kāmiw ma. Kāmiw dun tē fan da nin sanjī mana... Maya ma fēn bēs fan sōrō, nk'a y'a mōmusokōrōnē ka ladilikan sōrō: "Dīnē tē ye ka ban fo ni jīgiyatigē y'a tunu i la".

Gafe in nafa kosōn, ani kalanni ka kan balikukalandenw ni an ka kanw kalanbagaw bēs fē. A kalan ka di awa a kōnōkō bē mōgōsōn hakili la. A bē sōrō Jamana baaradaw la Mali fan bēs fē. A sōngō ye d. 220

Sirakankasaara danmatemenni ye taama negebo mogow la

Bee b'a don ko sirakankasaara danmatemenna jamana kono. O don te ke ni arajo m'a fo ko mobili do binna yoro do la, ka mogow caman faga, ka mogocaman wewejogin, ka bagan caman faga, ka magonefem caman tine. O ye wale ye min be mogow siran taama yere ne, ka masora be ka juguya ka t'a fe, wa fangalamogow fara kenyereyew kan, mogow si te ka fen fo wali ka fen ke. Sabaatow de bennona. Dimibaatow de monena.

N'a tora nin cogo la, bolifenw be na ban mogow n'u bolofenw na; bolifenw ka mogow fagataw n'u ka baganfagatawy; mogow be siran bolifen-konodon ne; mogow be to u ka taamalaw jore mineli la, folu numan ka segin tuma min na. O te here ye taamako la. O te to tomogosila. Bee b'o bolode kan sisan. Taamalaw be siran, ka jore. Usomogow be ham, ka jore. Ni taama dun ma ke, magow te nenabo. Yorowkajan, nognna. Siraw dilannen te. Mabililola bee te sebelamogow ye.

N'a fora kosiraw dilannen te, fangalamogow be jamana bolodeseko fo; ka takisisarako fo; ka jamanadenw joyoroko fo siradilanko n'a nognna baarakow la, duguw kono ani duguw ni nogn ce. Jamanadenw fanga te se ka siraw dilan fo ka se yorjanw na. Ola, ni siraw man ni, o turu te se ka da duguw ni kafow konomogow

kun. Olu ta y'a la naniya jira doren deye. Ni sira numanw te jamana minkoniko Mali, o jamana konotaama be geloya bolifentigiw bolo. O de koson, a caman be taa yorowere, k'uda bokuma la.

Ni bolifentigiw kumara, jalakiyor te ye olu la. U b'a fo ko hali n'i ye mobili kura bila Mali siraw kan, k'a te san kelen soro boli la n'a ma tine; kon'a duntinena; minen kura te soro yoro si Mali kono, fu be wajibya ka taa Abijan, Legosi, Lome, Lagine wali Dakaro; k'o ye taanikaseginwye, minnub'u boloban, ka soro nafa tu la. O de kanma, mibilitigi caman b'uta keminenkorow sanni ye, k'olu don u ka mobiliw la, ka Ala mine, k'o mobiliw bila sira kan. A dow be kisi kasaara ma. Nka, o ka dogo. Ni minenkorow koni donna mobili la, k'a fa mogow la, a be se ka fo k'olu donna u kaburu de kono. Nka, ni minenkuraw soro ka gelen mibilitigi ma, k'o sababu ke wariko ye, olute na se k'u sigi gansan, n'u ma doke. O de bena ni kasaara ye. Mibilitigi yerew sago te kasaara k'u soro. A fangasolakow, a sariyasolakow, a polisisolakow n'a dgoterolakow bee de b'u siran a ne. Uka kolajinin te cogo o cogo, a te taa k'u togdan. Uyerew b'o don. Uyerew sigilen b'o kan. Nka, utsek'a dabila. Uka baara don. U b'u ka denbaya balo soro a la. O kanma, u yerew be Ala deli kasaara ka n'u soro. Tuma o tuma, n'u y'u ka mobiliw bila siraw kan, u

fana be siran, ka ham, ka jore. O b'a jira k'u t'a dabo a kanma; k'a be ke, ka bala u yerew la.

Mibilitigi dow fana te soferi jenama bila u ka mobiliw la. Sariya yere ma jen n'a ye mogow ka mobili boli ka soro perimi (mobili boliseben) t'i bolo. O te di denmisennamogow don, jatemine be se ka ke fen o fen kan, o ye mobili soro cogo ye u bolo, i ko n'a y'a soro u y'u dogo k'a ta, wali n'a y'a soro maakoroba do de y'a di u ma. O jatemine te nangili balicogosila. Nidenmisennamogow ma nangi, maakorobaw be nangi, wali u bee be nangi nogn fe. Fen minnu be mobiliw bilo nogn ma, olu ka ca kojugu. Basiglenya ni sabatibaliya ani jafarinya ni jitoya temennen ko, a kolsira ko kasaara caman sababu ye witesi ye, n'o ye mobili danmatemmen bolili ye. O te kun mobili kura la, kuma te mobili korolabennenw ma ni minen korow ye. Mobili korolabintanya bolili sira numanw kan, o ye faratilenya ye. A bolili sira

juguw kan, duguw ni nogn ce, wali gudoren sogosogolenw kan, o ye faatoya yere de ye. Omobililola suguw de be mogowdaji, k'ufaga, k'ubono uninw na gansan. Akasaara dow tineni barika ka bon kojugu. A ka c'a la mobili konomogow bee be sa. Cecorobaw, musokorobaw, musokorobaw, k a m a l e n n i n w , n p o g o t i g i n i n w , sinmindeninw ani baganw sit b'a la. A bee sacogo ka jugu. N'i ye adamadenw ni sagaw ni baw ani sew ni kamiw salenw jensennen yoro bee la, ka sumankisew ni esansi bonnen ye mogosuw ni bagansuw kan, i jigi be tige; i b'a don ko adamaden te fosi ye; ko kasaara man ni cogo sila. A be taama bee negebo mogow la.

Nin bee la, hali ni cogoya soro la mobiliminenkow la, k'a soro sira labenkow la, n'a ma soro witesiko la, sirakan kasaara te ban abada! Fen minnu be soferi w bilabili hakilintanya bolili la, ka soro olu falen be mogow ni baganw ani minen la, u yere ni mibilitigi deb'odon. Nka, n'i ye farati, maalankolonya, koreto koyugu, dorguta anidolomin b'ala, a to be dogoya kosebe. Olu ye fen ye, minnu kelebagafollowe mibilitigi yerew de ye, sanni a ka se fangasow ni sariyasow ma. Sirakankasaaraw sababuw bee la geleman ye witesi ye.

Amadu Gani Kante

"Surukuso"

Ninsanindiyara nsonsannin na fo k'a danmatem'en. Nsonsannin ka foro kono, kaba, no, tiga nijiridenw nena kosebe. Sannifeere siratege lasonsannimato kofiyewu, bawo a ye nafolo danmatem'en soro. Tile danmadodoran nsonsannika nafolotigiya lakodonna a ka sigida n'a lamininw bee la. Ka fara baganw kan, nsonsannin ye dakabana masiriw caman san. Soro wara la, ka wara fo ka nsonsannin ke donbagalafili ye. A kafara, ka yaada. Don do la, k'a to baro la a burannana la, nsonsanni y'i kanto a ninmogow ma k'ale ka furusiri bena ke a danmako ye, mogow be men ka min lakali. Ninmogoya la, denmisew ye sanpoco ci nsonsanni na. O wale digira a la tuma min nsonsannin k'u ma k'ale ka furusiridon, k'ale yelenso be ke suruku de ye. "Ala la, n'o kera, o ye kabako ye min ma deli ka ye an ka dugu n'a lamin si la. N'i sera k'o ke, i ye koba ke, nka n'a ma ke i ye kumaba lankolon fo dore ! "Ninmogo do ye nsonsannin jaabi n'o kuma ye. "Ko don ka jan nk'a sebali te", bamananw

koten. Don caman temenna nsonsannin n'aninmogowka kuma kofe. Tuma min nsonsannin ka furusiridon dogodara, a ninmogow y'a ka lahidutalen lasegin a tulola. Nsonsannin y'u jaabi ko ni "kungosuruku dan kera kelen ye, k'o suruku kelen be k'ale yelenso ye kan'a ka kognomuso nofe".

Nsonsannin n'aburannakaw farala nogonna tuma min, a y'i kunda koro surukuba ka so kan. Nsonsannin donna surukuba n'a ka denbaya kan ni majamuni ye.

- Ala ta ye n ye, e suruku ta ye baw ye, ko karaba ye koro te ye n'o te, ni Ala k'a b'i son, i b'o soro i sidilan kan.

- Ndogo, i ma foyi fo tine ko, nka i ka kuma laban de ma faamuya n fe. Nsonsannin y'i gere surukuba la doon k'i kanto ko : kabini fajiri ne be nsenw kan suruku nini na fo sisan. Ni n taara min fe yen n be f'o ko. K'an to e ka blonda la, n tun be nini k'a fo kosurukulakaw dangalende don.

- Ka namaw danga wa ? E ! Ne ka furusiri ye sinin ye. Nburanw ko ko ni nama min kera n ka yelenso ye ka se yen k'u b'o minniji ke nono

kene ye, k'a siribolo turu babonda la k'a ka tilerofana ke...

Surukuba ninsondiyakojugu ma kuma to lamen, a wulila k'i sen fa ka don bon kono ka bo ni jurukise kura ye ka n'o di nsonsannin ma k'o ka nenojoona yanni "danga kun ka bo."

- Koro suruku, nko e ka kow be tan de. Kono ye sinin de ye. Sinin sogoma joona fe, i b'ikok'imasiri. Nbenai nofe. Sumajanya ka nin don ta bo surukuba nena. Sekasikan folow kunkan bora doron, surukuba y'a sidilan janfa. Sogomatilie bileman tun be bo koren fe tuma min, surukuba masirilenba nana nsonsanni soro a ka du kono. Labenw kelen ko, nsonsannin ye kerek'e da suruku la, ka karafe don a da la ka yelen k'i sigi a ko la k'a buranna sira mine. Tuma min nsonsanni ni surukuba kun bora, ninmogow y'a kunben ni nisondiya ye. Surukuso yeli ye do fara kognomakan. Kognomakan bonyara, jama ka taa-ni-kasegin kera kotegebali ye. Folifencaya n'u mangkan diya ye jama ninan suruku kobolo la babonda da la. Ji gansan

ma jira surukuba la sango nono kene. Minnogo ye surukuba segen tuma min na, a y'i kanabo nsonsannin ma.

- Ce, a dun kera cogo jumen, o tuma folen ma bo wa ?

- E koro suruku, musow ka ko bee ka suman, u b'i ka minnijiko de la halisa.

- T'a fo u ye k'u k'a rogan ! Nsonsanni taara ka men tugun ta ma menen sisima bo, surukuba diminna k'a wele ko kura. Nsonsannin nalen y'i kanto : pa-pa-pa. Koro suruku... !

- Ce a kera cogo di tugun ? - Ee ko to be ninin ka ne yere kamanagan koyi !

- Mun kera ?

- Ko sogo dogoyara jama na. - Ne ka mun b'o la sa !

- Musow de kelen be k'u cesiri ko fo ka ne ka so faga k'o sogo fara u bolota kan n'o te, e ka foyi t'a la.

- K'e ka so faga wa, jaa u da ka fin u ma koro dun. Juru bo n kan na joona dees, musow te keje u sago la cew bolo. Ninumaw kofe, nsonsannin ye juru bo surukuba kan na yoro min na a taara i ko san mekeru.

Bakari Sangare

Poyi hasidiya

hasidiya ye mun ye ?
ka i mogonogon nengoya
ka i mogonogon juguya
ka i mogonogon konninan
a ka soro la
a ka here la
a ka lafiya la
a be mun ne i ye?
o b'i son mun na?

ala mana fen min ke mogo
ye,
mogo te se k'o tine
E m'a don ko mogo kelen
soro te soro ye:
mogo kelen mana soro ke
dugu kono,
ni mogo were ma fen soro,
o ka soro be ke gansan

ye,
nka ni dugu mogo bee ye
soro ke,
ni mogo kelen koli la,
o ka koli te don
o la, an ka je, ka ke kelen
ye
an ka hasidiya dabila
an ka nengoya dabila

an ka juguya dabila
n'o kera
soro be yiriwa,
lafiya be sabati
Siyaka dumya ka bo
Ncobugu,
Zayeri serebila, sekiteri
Mansigi
MAKOCI Fana

Awirilikalo hakili jagabow

I-Ninden ni kera, a kelen de b'a ba bolo. Ba in nana bana. Filelikelaw ko koba in te kenye fo n'a kora ni babolo cemance torosunba den kelen tobiji ye. Bamaw, ni maliw ani jikono fenjuguw bee dun be babolo in kono. Babolo in fere n'a dogoya bee, a te kun kuruntigi la k'i bila a kan. Babolo in ko n'a ne mogow be fenw de fili

nogon ma walasa ka nogon lakodon. Ala barika la, bubunin do be jiceman-ce jiri in kan.

Denin be mun ke walasa ka torosun in den kelen soro ka t'a ba furake?

II - N ye mun ye?

A ka c'a la, n folo te mogon i ka kisi.

N filanann'n'ajoyoroba don an ka adamadenya la.

N bee ye Mali ni Lagine jamanaw cefarin do ye mogow ma ben kelen ma min ka ninjugu ya n'a ka fasokanu an'a ka danbeko la.

III - Kumadonso

Ce fila tun be baro la. Do ko ko tele ka farin bi. To kelen ko yali tilo de ko don wa. Ce sabanan tun b'u da

fe o ko ko ayi, k'a kan be tile de ma. U tor'o nogonsoso la, fo ce naaninan do temento yikanto u ma ko: aw bee b'a jo fe, tele, tilo anitile, nin bee ye kelen ye. N'aw be ko kecogo d'on nin te mankan kun bo. Ko kecogo jumen ko y'o ye?

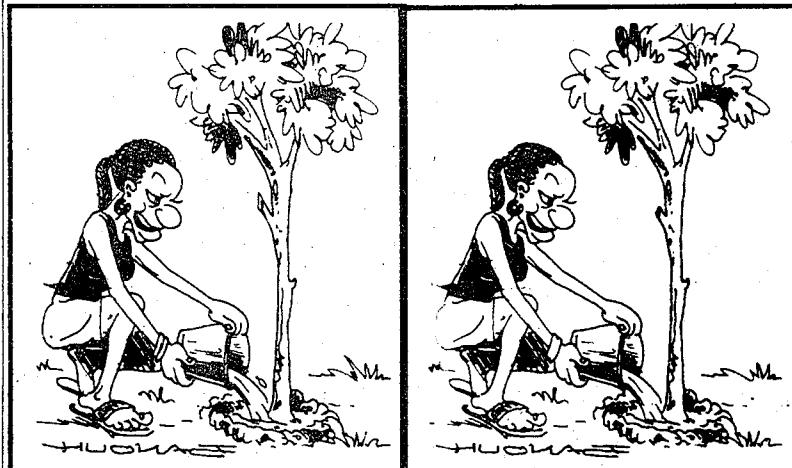
Aw be ninnu jaabi soro boko nata kono.

Tumani Yalam Sidibe

Ka se Jekabaara kalanbagaw ma

Hakili jagabow tulon ninnu, n'an y'a damine ni y'a kalo 3 nan ye, taabolo te k'an nimisi wasa k'a sababu ke an ka lajini tun ye min ye an m'o soro a la folo. An lajini tun ye mun ye? Jekabaara kalanbagaw yere k'an jaabi ani ka hakili jagabow dowerew ci an ma. O de tun be kene in ke hakili falen-falenkene ye. An dun ka kolosi la, hali bi mogow te k'o faamuya folo. O kanma, an b'a nini aw fe, aw ka aw hakilitaw bila kana kene in kan.

An balimakse Banu ye file 8 ke a ka negen fila ninnu do lakelen na, aw y'u nini

Jaabi be boko nata kono

Boko 123 nan jaabiw

I Nonsin ka taama:

Meter 250 be ke waati 50 kono.

Segennafigebowaati be ben waati 50 ma

Seginko hake be ben meter 2x5 = waati 10 ma.

O b'a jira ko nonsin be waati 60 de ke segennafigebow la walasa ka meter 250 ke.

A ka taama waati ye meter 250 + meter 12 = meter 262.

Kolosi: meter 12 ye waati 60 taama de ye.

Nonsin b'a ka taama ke waati hake min kono:

meter 262 x waati 10 = waati 2620.

O be ben kalo 3 ni tile 19 ma.

II jiriba kunandi=..... banan

Fen min man dogo = ba

Yoro kofolen mogo = ka

Kafo mogo min don = banan-ba-ka (bananbaka)

III Saganin ni banin bee ye

kelenyemankutula ka masoro

ubeey "nin" ye. Dononkoroba

b'u ni san ce a ka "baya"

kanma.

Fili 8

1. Cenin ninw
2. Gangan cogoya kabakolo la
3. Misi ku
4. Misi nefesen
5. Misi da
6. Cifin misi tugu kan
7. Misi tulo
8. Cenin konobara

Jekabaara

Labolikuntigi

Tumani Yalam Sidibe

Sebennekulukuntigi

Tumani Yalam Sidibe

Sebennekulu

Bakari Sangare

Amadu Gani Kante

Bakari Kulubali

Jensenyoro

MAKOCI, OHVN, ODIK,

ODIMO

Baarakejogonw

MAKOCI, SNV, OCED

Hakebota:

11 000